

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	37131 Географія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	106 Географія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

30.08.2021 р.

Справа № 1206/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Білоус Оксана Іванівна – головуєчий,
Дмитрів Григорій Степанович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Коваленко Ігор Миколайович,
Кохтич Людмила Михайлівна,
Максименко Надія Василівна,
Погребняк Володимир Григорович,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Гожик А.П. - проректор – представник ЗВО,
Запотоцький Сергій Петрович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37131
Назва ОП	Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування GER

У цьому розділі GER надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо GER змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (GER)

Рівень В

Обґрунтування GER

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Освітньо-наукова програма має сформульовані цілі, регіональну та галузеву спрямованість, що підтверджено інформацією розміщеною на сайті ЗВО.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

На жаль GER не простежує яким чином цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін. ОНП «37131 Географія» не оновлювалася упродовж двох останніх років. ЕГ було виявлено упродовж онлайн зустрічі 7 на якій роботодавці зазначили про наявність зв'язку із ЗВО, проте часткове врахування їхніх пропозицій при обговоренні та перегляді ОНП. Зокрема директор Інституту географії НАН України Маруняк Є.О. звернула увагу присутніх на тому, що пропонувала ввести до переліку вибіркових дисциплін, яка б повноцінно висвітлювала такий пріоритетний напрям як «збалансований розвиток людства...», СНС відділу економічних проблем водокористування ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України Мандзик В.М. звернув увагу присутніх на те, що раніше пропонував посилити прикладну складову ОК ОНП унаслідок введення до вибіркових дисциплін «методів аналізу великих масивів даних» тощо.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі та програмні результати навчання ОНП передбачають врахування сучасних питань та регіональних потреб у підготовці PhD. В основному погоджують з висновками ЕГ.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОНП містить загальні й фахові компетентності, що визначають специфіку підготовки Докторів філософії (PhD) за спеціальністю 106 Географія, та програмні результати навчання, які визначають те, що здобувач повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньо-наукової програми. Стандарт вищої освіти за спеціальністю «Географія» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відсутній. Однак за відсутності стандарту у подальшому необхідно врахувати вимоги нової Національної рамки кваліфікацій доктор філософії, що відповідає - 8 рівню Національної рамки кваліфікацій та третьому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг ОНП «Географія» за спеціальністю 106 «Географія» відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту» і становить 40 кредитів ЕКТС. В цілому погоджуюсь з висновками ЕГ.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Експертною групою виявлено, що окремі компетентності (ФК4) та ПРН (ПРН2, ПРН4) досягаються виключно за рахунок вибіркової дисципліни, якщо аспірант обере вибірково дисципліну з іншої ОП (про що неодноразово було наголошено ЕГ під час зустрічей) і, таким чином, випускник за ОП Географія можливо не сформує певну компетентність чи результат навчання. Наразі аспірантам пропонуються блоки вибіркової дисципліни відповідно до фаху дисертаційних досліджень, що забезпечує формування ПРН2, ПРН4 та ФК4. Для ПА.01 Комплексний іспит зі спеціальності не визначені в ОП ЗК, ФК та ПРН, а також не виділені кредити для якісної підготовки аспірантів до складання іспиту (відповідно до норми п. 5.3.1 Положення про організацію освітнього процесу КНУТШ <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>).

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Проаналізувавши звіт ЕГ, відомості СО, документацію висвітлену на сайті ЗВО та завантажену в акредитаційну систему ГЕР прийшла до висновку, що зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

У цілому погоджуюсь з думкою ЕК. Крім того, важливим аспектом при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії є науково-дослідна робота за напрямом дисертації.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Аналіз звіту СО та висновку виїзної експертизи дозволяє зробити висновок, що ОНП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Погоджуюсь з висновками експертів, крім того необхідно враховувати, що соціальних навичок (soft skills) набуваються не тільки під час вивчення дисциплін, але й в процесі участі в наукових конференціях, участі в дискусіях за спеціальністю та під час аргументації свого погляду на ту, чи іншу проблему тощо.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Не застосовується.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Погоджуюсь з висновками ЕГ.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Загальна кількість кредитів для досягнення програмних результатів за ОНП складає 40, тобто є резерв для впровадження дуальної форми освіти, що може бути особливістю даної ОНП

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті ЗВО.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

У правилах прийому на навчання є інформація про можливість навчання за освітньою програмою іноземних громадян. Зокрема є інформація про вартість навчання. Проте, не вдалося знайти чіткої інформації про мову викладання. Рекомендуємо сформулювати чіткі правила прийому на навчання іноземних громадян. Зокрема, вказати якою є мова викладання навчальних дисциплін для цієї категорії здобувачів.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У КНУТШ діє комплекс нормативних документів, які визначають правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf, http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk, <http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>. Зустрічаються поодинокі випадки застосування даної практики, аспірант В. Паренюк у 2019 р. брав участь в програмі академічної мобільності та проводив наукові дослідження за програмою стажування DORA PLUS в Школі природничих наук і здоров'я Талліннського університету.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У КНУ ім. Т. Шевченка немає окремого положення, яке містить чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. За висновком ЕГ і коментарями із ЗВО, ці питання не врегульовані і визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті не здійснюється, що певним чином є обмеженням для здобувачів ЗВО. Рекомендовано розглянути можливість, за бажанням здобувачів, визнання результатів навчання, отриманих у неформальній / інформальній освіті, що буде доступними для всіх учасників освітнього процесу ЗВО.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Форми та методи навчання і викладання на ОНП "Географія" є сучасними, містять інноваційні складові, спираються на матеріально-технічну базу ЗВО, сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання за дисциплінами навчального плану у вигляді робочих програм та силабусів

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час підготовки докторів філософії на ОНП "Географія" через навчальні дисципліни, які розкривають методологію, прийоми і методи ефективної науково-дослідної роботи, через можливість вибору фахових дисциплін, які відповідають науковим інтересам аспірантів. Аспіранти мають можливість використовувати матеріальну-технічну базу ЗВО для проведення досліджень та забезпечуються консультативною підтримкою наукових керівників і профільних спеціалістів за темою дисертаційної роботи.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у географічній галузі. Це відображається у змістовному наповненні освітніх компонентів відповідно до затверджених / орієнтовних і потенційних тем аспірантів, про що було зазначено ЕГ під час онлайн-зустрічі.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

ЕГ встановила, що за ОП існує позитивна практика наукової міжнародної академічної мобільності, про що зазначили здобувач В. Паренюк, доцент Н. Провотар. Так, аспірант В. Паренюк був протягом 3 місяців на науковому стажуванні за програмою Еразмус+ у Таллінському університеті (Естонія). Позитивною практикою слід відзначити не тільки наявність самого міжнародного наукового стажування, але одночасні візити як аспіранта, так і керівника, що є позитивною та інноваційною практикою. Так, Н. Провотар відвідала Таллінський університет по завершенню першої третини строку стажування аспіранта, що дозволило безпосередньо визначити з призначеним співкерівником напрямки дослідження з урахуванням світового досвіду. Результатом стажування є спільна стаття (Провотар Н., Паренюк В., Рейманн М. Молодіжний ринок праці Естонії: безробіття та міграційні настрої студентської молоді). Здобувачі та НПП мають доступ до міжнародних баз даних: CUL online, SCOPUS, ScienceDirect, SciVal, Web of Science, EBSCO та міжнародних ресурсів відкритого доступу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Підтверджено відповідність підкритерію.\

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Підсумкова атестація здобувачів освіти за ОНП передбачається у формі прилюдного захисту дисертаційної роботи на засіданні разової спеціалізованої вченої ради та комплексного підсумкового іспиту. Комплексний підсумковий іспит є формою кваліфікаційних випробувань, яка визначає рівень професійної та наукової підготовки випускників аспірантури. Програма комплексного іспиту оприлюднена на сайті Географічного факультету та містить обов'язковий і варіативний модулі. https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/4_punkt_site/106_Prog_kompleks_ispyt_geogr.pdf. Обсяг ОНП не повністю забезпечує набуття ґрунтовних знань для успішної здачі даного іспиту здобувачам з інших спеціальностей і передбачає попередню підготовку за ОС бакалавр та магістр за спеціальністю географія.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Візіною експертизою підтверджено достатній рівень поінформованості щодо заходів і критеріїв оцінювання знань. Процедура оскарження РН є зрозумілою для 50% опитаних здобувачів, 33,3% респондентам важко дати відповідь на

це запитання, 17% опитаних у тій чи іншій мірі не погоджуються з цим твердженням https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Підтверджено відповідність підкритерію.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Аналіз кадрового складу в цілому засвідчив високий рівень відповідності академічної кваліфікації НПП тим освітнім компонентам, які вони викладають на ОНП. Згідно наданих даних під час проведення експертизи та зустрічі з НПП експертною групою встановлено відповідність академічної та/або професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації ОНП. Необхідно відзначити, що до викладання основних фахових дисциплін залучені НПП, академічна та професійна кваліфікація яких відповідає галузі природничих наук. ГЕР вважає за необхідне відзначити оперативність ЗВО щодо реакції на певні зауваження ЕГ та стрімке покращення освітнього процесу за рахунок розширення кадрового контингенту.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Зауважень до підкритерію немає.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Основними роботодавцями для PhD є НПП тому, роботодавці активно долучаються до реалізації освітнього процесу за ОНП. Рекомендуємо залучати роботодавців не лише з категорії НПП, а й працівників наукових, науково-дослідних та ін. установ до реалізації освітнього процесу через читання лекцій, проведення практичних робіт і практик на підприємствах, в організаціях та установах тощо.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Згідно інформації на сайті університету заклад вищої освіти не залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців для здійснення освітнього і наукового процесу за спеціальністю «Географія».

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Для стимулювання професійного розвитку НПП у ЗВО діє система стимулів та заохочень за результатами наукової діяльності" (http://science.univ.kiev.ua/documents/normative_base/). З цією метою проводяться регулярні рейтингування НПП шляхом аналізу кількості та якості їх публікацій на основі інформації з персональних сторінок викладачів в ORCID та Google Scholar. Відповідна інформація висвітлюється у річних звітах про науково-дослідницьку діяльність ЗВО <http://science.univ.kiev.ua/upload/%Do%97%Do%B2%D1%96%D1%82%202019.pdf>).

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Сприяння професійному розвитку викладачів ОНП становить цілісну систему. Починаючи із надання і взаємодії методичної допомоги на кафедрах, на рівні структурного підрозділу переходить в систему тренінгової роботи, проведенні практичних семінарів, наукових конференцій, круглих столів, підвищення кваліфікації. У ЗВО практикується як моральне, так і фінансове стимулювання розвитку викладацької діяльності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Згодні з висновками ЕГ частина з наявного обладнання потребує оновлення, але на факультеті не визначений порядок і черговість забезпечення таких потреб. У рамках суспільно-географічних досліджень функціонують урболабораторія та Експертно-консультативний центр з розвитку громад та територій, які обладнані усім необхідним для якісного проведення консультацій, засідань і конференцій (за грантові кошти). Навчальні лабораторії відповідають основним напрямкам досліджень аспірантів. Програмне забезпечення наразі складає Office365, QGIS відкритого доступу, що є замало для якісного науково-дослідницької роботи.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Для реалізації ОП студенти та викладачі забезпечені доступом до відповідної інфраструктури та ресурсів університету: бібліотека, лабораторії, інтернет з Wi-Fi. Учасники освітнього процесу мають вільний доступ до наукометричних баз даних розміщено на сайті Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elresu_rs.php3, в тому числі мають можливості міжбібліотечного обміну <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/exchange/index.php3>.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Погоджуюсь в більшості з висновками ЕК, однак студентська клініка, психологічна служба має більше відношення до бакалаврів та магістрів (http://unidos.univ.kiev.ua/?q=zvity_pro_doslidzhennya) надано на сторінку з опитуванням студентів бакалаврів та магістрів, які мають потреби і проблеми іншого характеру ніж аспіранти.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Випадків необхідності отримання соціальної підтримки на ОП не було, але аспіранти проінформовані про її можливість. ЕГ пересвідчилася, що аспіранти переважно задоволені інформаційною, консультативною, соціальною підтримкою.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Зауважень до підкритерію немає.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ЕГ виявлено, що 33 % аспірантів ГФ не проінформовані про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у межах університету (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, суперечності з науковим керівником). Тільки 50% опитаних аспірантів вважають, що процедура оскарження результатів навчання є прозорою та зрозумілою. Це у сукупності свідчить про середній рівень поінформованості здобувачів. На ОП Географія випадків конфліктних ситуацій, включно з пов'язаними з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо не було. Рекомендовано приділяти більше уваги інформуванню аспірантів з Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У КНУТШ процедура розроблення, моніторингу та перегляду ОНП передбачає врахування пропозицій здобувачів, стейкхолдерів та інших учасників освітнього процесу. ОП, які оприлюднені на офіційному сайті та доступні до ознайомлення та внесення пропозицій стейкхолдерів. Для виявлення потреб здобувачів проводиться опитування, що дозволяє вчасно реагувати на недоліки в ОНП. Проте, ГЕР не зрозуміло яким чином зауваження та пропозиції стейкхолдерів враховані в ОНП Географія, яка оновлювалася останній раз в 2018 р. Окрім цього, в критерії 1.2 звіту ЕГ висвітлено, що зауваження та пропозиції роботодавців не враховані в ОНП. ГЕР рекомендує здійснювати регулярний (кожного року) моніторинг та перегляд ОНП як реагування на законодавчі зміни, так і на вимоги ринку праці та надані рекомендації роботодавців.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Згідно інформації, висвітленої в звіті ЕГ, розробка освітніх програм здійснюється із залученням здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів, що регламентує “Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу”. Здобувачі безпосередньо залучаються до процесу перегляду ОП через опитування https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf та участі у засіданнях НМК. (Положення про опитування Здобувачів та НПП у КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469>), проте перегляду ОНП з 2018 не було. Структурно-логічна схема висвітлена в ОНП не відображає ніякої послідовності між ОК, навчальною практикою тощо. ГЕР не зрозуміло як вносяться зміни в навчальний план не змінюючи дану позицію в ОНП.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

ЕГ за результатами зустрічей з роботодавцями переконалася, що роботодавці дійсно є партнерами в системі забезпечення якості ОНП. Роботодавці залучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти через рецензування ОНП. Проте, Під час онлайн зустрічі 7 було з'ясовано, що рекомендації роботодавців вибірково враховуються при обговоренні та перегляді ОНП (яка не переглядалася з 2018 року), зокрема директор Інституту географії НАН України Маруняк Є.О. звернула увагу, що пропонувала ввести до переліку вибіркової дисциплін, яка б повноцінно висвітлювала такий пріоритетний напрям як «збалансований розвиток людства...», СНС відділу економічних проблем водокористування ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України Мандзик В.М. звернув увагу присутніх на те, що пропонував посилити прикладну складову ОНП унаслідок введення до вибіркової дисциплін «методів аналізу великих масивів даних» тощо. Рекомендації: покращити роботу з роботодавцями, завдяки розробці планів систематичного і постійного їх долучення до вдосконалення ОП для врахування позицій роботодавців із забезпечення якості ОП.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

ОНП “Географія” проходить первинну акредитацію, тому випускників на даний час не має.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності забезпечується дотриманням процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, що регламентується “Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу”. Відповідає змісту підкритерію. У відомостях про самооцінювання ЗВО та звіті ЕГ не відображено елементи інноваційності, унікальності та взірцевості за цим пунктом ОНП.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Зауважень до підкритерію немає.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У відомостях про самооцінювання ЗВО та звіті ЕГ не відображено елементи інноваційності, унікальності та взірцевості за цим пунктом ОНП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО розроблено комплекс установчих та регламентуючих документів, у яких визначено чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Усі документи є у вільному доступі на сайті ЗВО, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Зауважень до підкритерію немає.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

У цілому погоджуюсь з висновками ЕГ.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зміст ОНП відповідає науковим інтересам здобувачів ВО і забезпечує повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності. У ЗВО сформовано критичну масу висококваліфікованих НПП - дослідників, які спільно працюють в одному напрямку наукового пошуку. кількість НПП за ОНП достатній, щоб сформувати для здобувачів 4-го року навчання разові спеціалізовані ради.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Наукове керівництво здобувачами за ОНП здійснюють провідні науковці профільної кафедри. Теми дисертаційних робіт аспірантів дотичні науковій діяльності та кваліфікації їх наукових керівників та тематиці НДР відповідної кафедри. Інформація щодо напрямів наукової діяльності, публікацій наукових керівників, участь у міжнародних конференціях представлена у відкритому доступі.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

ЗВО забезпечує безперешкодний доступ до обладнання ЗВО, науково-дослідних лабораторій для наукових досліджень. Доступність до інформаційних ресурсів забезпечується за рахунок систематичного оновлення бібліотечного фонду, безкоштовним доступом до баз Scopus і Web of Science. Здобувачі беруть участь у виконанні наукової тематики на замовлення виробництва, що дозволяє покривати значну частину витрат на проведення власних наукових досліджень, на безоплатній основі мають змогу публікувати результати наукових досліджень у фаховому виданні зі спеціальності 106 Географія (Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Географія, входить до категорії Б, індексується у наукометричній базі Index Copernicus; «Часопис картографії», збірник наукових праць, який внесено до переліку фахових видань України).

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

У закладі реалізуються можливості щодо залучення здобувачів ВО до міжнародної академічної спільноти за використанням різноманітних організаційних форм: від студентської мобільності, участі в міжнародних конференціях, семінарах, круглих столах, до реалізації спільних освітніх програм і участі у проєктах різних

міжнародних наукових організацій. Діяльність ЗВО на міжнародному освітньому просторі фокусується на довготривалих програмах і проектах, які покликані забезпечити підвищення якості освітньої та наукової діяльності до рівня світових стандартів. Позитивними практиками ЗВО є призначення «Координаторів академічної мобільності» (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=195&lang=uk). Керівником проектів з міжнародних відносин на географічному факультеті є доц. Мотузенко О.О. Для здобувачів третього рівня вищої освіти ЗВО існує широкий вибір програм академічної мобільності (<http://mobility.univ.kiev.ua/?cat=51&lang=uk>). ЗВО активно співпрацює у межах програми академічної мобільності Erasmus+ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=179&lang=uk) передусім: Erasmus+ у Гірничій школі Нансі Університету Лотарингя, Erasmus+ Universitat de València.

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Зауважень до підкритерію немає.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та здобувачів ВО, зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності. Нормативною базою ЗВО визначено чітку та зрозумілу політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, на офіційному сайті розміщено алгоритм дій щодо перевірки наукових праць на унікальність тексту, проводиться регулярне анкетування стосовно поінформованості та дотримання академічної доброчесності.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Проводити популяризацію даної ОНП серед випускників магістратури шляхом урахування галузевого, регіонального та міжнародного аспектів при її удосконаленні. При перегляді ОНП обов'язково враховувати пропозиції та рекомендації стейкхолдерів та підкріплювати документальним підтвердженням дані зміни/удосконалення. Активізувати співпрацю з роботодавцями у формулюванні цілей і завдань ОНП. Коригувати ОПП у пункті відповідності Національній рамці кваліфікації (зміни відповідно до рішення Кабінету Міністрів від 25 червня 2020 р. (№ 519 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p/page12#n12>) Рівень 8 НКР відповідає доктору філософії, доктору мистецтва.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

При формуванні індивідуальної освітньої траєкторії здобувача важливим аспектом є науково-дослідна робота за напрямом дисертації, що бажано враховувати. Передбачити серед ОК складову, яка забезпечувала би здобуття глибоких знань із спеціальності та підготовку до комплексного іспиту зі спеціальності 106 Географія. Передбачити здобуття Результатів навчання лише за рахунок нормативної складової ОНП, узагальнити в ОП ФК і не представляти за спеціалізаціями, які не висвітлені в НП. Переглянути структурно-логічну схему висвітлену в ОНП та покращити її візуалізацію.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

В умовах карантинних обмежень доцільно використати систему дистанційної освіти для реалізації права студентів на академічну мобільність.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Звернути увагу на популяризацію академічної доброчесності та своєчасне оприлюднення та оновлювати інформацію щодо навчального процесу на сайті університету. Продовжити практику наповнення сайту англійськими версіями нормативних документів, які регламентують питання критерію 5. При перегляді ОНП врахувати, що ЗО мають набувати ґрунтовних знань з спеціальності для успішної атестації, яка нині передбачає попередню підготовку за ОС бакалавр та магістр за спеціальністю географія.

Критерій 6. Людські ресурси
не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Матеріально-технічне забезпечення підготовки здобувачів за ОНП «Географія» потребує оновлення. Університет повинен створювати умови для реалізації права на освіту особами з особливими потребами, оскільки їх кількість збільшується в Україні. Провести опитування серед аспірантів на ОП щодо їхніх потреб та інтересів, які можуть бути враховані при створенні освітнього середовища; більш активне ознайомлення аспірантів з Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Організувати на сайті ЗВО / факультету сторінку для поточного інформування всіх учасників освітнього процесу про методичну роботу, результати моніторингу освітнього процесу, внутрішнього аудиту, тощо. Посилити популяризацію програми та заохочення на навчання іноземних здобувачів шляхом інформування консульств іноземних країн та комунікації із закордонними університетами, що показує чітку та активну роботу над вдосконаленням ОНП. Здійснювати регулярний (кожного року) моніторинг та перегляд ОНП як реагування на законодавчі зміни, так і на вимоги ринку праці та надані рекомендації роботодавців. Покращити роботу з роботодавцями, завдяки розробці планів систематичного і постійного їх долучення до вдосконалення ОП для врахування позицій роботодавців із забезпечення якості ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Критерій 10. Навчання через дослідження
не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

БЛОУС ОКСАНА ІВАНІВНА